

Το εξωτερικό οικονομικό περιβάλλον της Ελλάδας συνεχίζεται να βελτιώνεται.

Είναι γεγονός πως πληθαίνουν οι ενδείξεις, τόσο από τα προσωρινά στατιστικά στοιχεία που δημοσιεύονται όσο και από τα αποτελέσματα των ερευνών συγκυρίας για τη ζώνη ευρώ⁽¹⁾ για μια επιτάχυνση της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρώπη κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1999.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΕ ΑΠΟ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΟΥ 1999

Ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν τα ακόλουθα:

➤ στη Γαλλία, τα στοιχεία του δεύτερου τριμήνου καταγράφουν επιτάχυνση στο ρυθμό μεγέθυνσης από 0,4% το πρώτο τρίμηνο, σε 0,6%. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η πρόβλεψη για την αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ το 1999 να έχει αναθεωρηθεί τώρα στο 2,5%.

➤ στην ολλανδική οικονομία, η οποία παρουσίασε δύο τρίμηνα με αύξηση του ΑΕΠ της τάξης του 0,7 και 0,8% αντίστοιχα, ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης φαίνεται τώρα να διαμορφώνεται στο 2,7%.

Αντιθέτως, δεν είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικές οι ενδείξεις για την Ιταλία, τη χώρα της ζώνης ευρώ που φαίνεται να βρίσκεται ωρύτερα (δηλαδή, πιο πίσω) στον οικονομικό κύκλο από τα υπόλοιπα κράτη-μέλη. Εκεί, ο δείκτης εμπιστοσύνης των καταναλωτών – ένας ιδιαίτερα αξιόπιστος δείκτης συγκυρίας για την ιταλική οικονομία – κατέγραψε μείωση το Σεπτέμβριο σε σχέση με τον Αύγουστο (115,8 από 118,7). Η τιμή αυτή είναι κατά πολύ χαμηλότερη από αυτή που κατέγραψε ο δείκτης στην αρχή του έτους

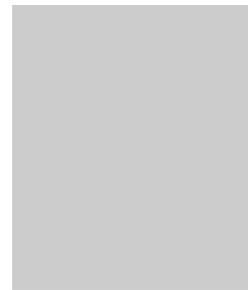
(122,6 για τον Ιανουάριο του 1999).

Οι διαφορές στον οικονομικό κύκλο στη ζώνη ευρώ (οι ισχυροί δηλαδή ρυθμοί μεγέθυνσης καθώς επίσης οι αυξημένες πληθωριστικές πιέσεις σε Ιρλανδία, Ισπανία, Ολλανδία και Πορτογαλία, τα σημάδια ισχυρής ανάκαμψης στη Γαλλία και τέλος οι ασθενείς ρυθμοί ανάκαμψης στη Γερμανία και κυρίως στην Ιταλία) προβληματίζουν ασφαλώς ιδιαίτερα την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Η τελευταία, επιφορτισμένη με το έργο της άσκησης της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ, φαίνεται να αμφιταλαντεύεται αναφορικά με την αύξηση ή μη των επιτοκίων στην παρούσα συγκυρία (Σεπ. 1999). Επιπρόσθετα, την ΕΚΤ προβληματίζουν οι πιθανές επιπτώσεις από μία (περαιτέρω) αύξηση των επιτοκίων στις ΗΠΑ, ιδιαίτερα μάλιστα σε μία χρονική περίοδο όπου η οικονομία της χώρας αυτής και οι υψηλοί ρυθμοί μεγέθυνσής της αποτελούν το βασικό κινητήριο μοχλό της παγκόσμιας ανάπτυξης (main engine of growth)⁽²⁾.

Πάντως οπωσδήποτε δεν επιδέχεται αμφισβήτηση το γεγονός ότι ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ στη ζώνη ευρώ επιταχύνεται. Σε τούτο συνηγορούν τόσο η σταθερά βελτιούμενη εικόνα που εμφανίζει η περιοχή της νοτιοανατολικής

⁽¹⁾ Ο αναγνώστης παραπέμπεται στο Μηνιαίο Δελτίο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

⁽²⁾ Με βάση υπολογισμούς του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, εάν η αύξηση της πραγματικής ζήτησης στις ΗΠΑ κατά την περίοδο 1998-99 ήταν σε επίπεδα συμβατά με τη δυναμική μεγέθυνση (μακροχρόνια τάση) της οικονομίας (και όχι αρκετά παραπάνω όπως τελικά ήταν), τότε η παγκόσμια οικονομία θα κατέγραφε ρυθμούς ανάπτυξης από της μονάδας έως 1 ποσοστιαία μονάδα μικρότερες!

**ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ
ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΡΥΘΜΟ
ΜΕΓΕΘΥΝΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ. 3,6% Ο ΠΙΘΑΝΟΣ
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ
ΑΥΞΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΕΠ**

Ασίας όσο και η συνεισφορά ενός, υποτιμημένου κατά 10% έναντι της τιμής του Ιανουαρίου 1999, ευρώ στις καθαρές εξαγωγές της ζώνης ευρώ, με αποτέλεσμα η πρόβλεψη για το 1999 να είναι για ρυθμούς (πραγματικής) μεγέθυνσης που κατά μέσο όρο θα είναι ίσοι με 2,2-2,6%.

Η θετική αυτή εξέλιξη (η βελτίωση δηλαδή του εξωτερικού οικονομικού περιβάλλοντος της Ελλάδας) σε συνδυασμό με τα πρώτα στοιχεία που συλλέγει η ΕΣΥΕ για τη φετινή τουριστική περίοδο (αφίξεις, πληρότητα ξενοδοχείων κλπ) και τα οποία δείχνουν αύξηση της τουριστικής κίνησης σε σχέση με το 1998 (και όχι την αναμενόμενη μείωση λόγω της σύρραξης στην περιοχή του Κοσσυφοπεδίου), οδηγούν σε αναθεώρηση των προβλέψεων για το ρυθμό μεγέθυνσης της ελληνικής οικονομίας. Έτσι, το ΑΕΠ (σε πραγματικούς όρους) αναμένεται να παρουσιάσει αύξηση της τάξης του 3,6%, ξεπερνώντας κατά πολύ για άλλη μια χρονιά το μέσο όρο της ευρωζώνης (αλλά και της ΕΕ).

Αναφορικά τώρα με τις πιο πρόσφατες εξελίξεις στην οικονομική ζωή της χώρας, γίνονται οι ακόλουθες επισημάνσεις:

> Ο ΔΤΚ κατέγραψε αύξηση των τιμών του ύψους του 2% το μήνα Αύγουστο. Ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών (με βάση τον οποίο κρίνεται το κριτήριο του πληθωρισμού και η είσοδος της Ελλάδας στην ΟΝΕ) διαμορφώθηκε στο 1,6%.

> Στα πλαίσια της διασφάλισης μιας ταχείας αποκλιμάκωσης του πληθωρισμού έτσι ώστε η Ελλάδα να πληροί το σχετικό κριτήριο για την είσοδο στην

τρίτη φάση της ΟΝΕ, ο Πρωθυπουργός εξήγγειλε το Σεπτέμβριο και στα πλαίσια της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης δύο νέες μειώσεις έμμεσων φορών: α) μείωση στον ειδικό φόρο κατανάλωσης στα Ι.Χ. με αποτέλεσμα τη μείωση της τελικής τιμής κατά 10% περίπου και β) μείωση του ειδικού φόρου στο πετρέλαιο θέρμανσης από τις 21.000 δραχμές στις 6.100.

> Τα βραχυχρόνια επιτόκια (επιτόκιο διατραπεζικής αγοράς και το επιτόκιο παρέμβασης) εξακολουθούν να παραμένουν σε υψηλά επίπεδα, παρ' όλη την πτώση του πληθωρισμού από 3,9% το Δεκέμβριο του 1998 στο, όπως προαναφέρθη, 2% τον Αύγουστο. Η διαδικασία σύγκλισης των βραχυχρονίων επιτοκίων στα επίπεδα των επιτοκίων στη ζώνη ευρώ έχει επομένως προς το παρόν διακοπεί. Η πολιτική της σκληρής δραχμής και των υψηλών (βραχυχρονίων) επιτοκίων, με βάση υπάρχουσες ενδείξεις, φαίνεται ότι θα συνεχισθεί για ένα-δύο μήνες ακόμη. Μία όμως τέτοια παράταση της πολιτικής της σκληρής δραχμής θα δημιουργήσει έντονες πιέσεις στις χρηματοοικονομικές αγορές οι οποίες θα έχουν στη συνέχεια να αντιμετωπίσουν απότομες ή συχνές και διαδοχικές μεγάλες μειώσεις στα βραχυχρόνια επιτόκια. Τέλος, αβέβαια παραμένει η ισοτιμία ένταξης της δραχμής στην ΟΝΕ αφού 14 μήνες πριν την κατά πάσα πιθανότητα ημερομηνία ένταξής της, η δραχμή παραμένει ανατιμημένη ως προς την κεντρική ισοτιμία των 353,1 κατά 7% περίπου.

> Στον τομέα των ιδιωτικοποιήσεων-συγχωνεύσεων καταγράφονται:

α) η πώληση του τέταρτου πακέτου μετοχών του ΟΤΕ, με την οποία το ποσο-

ΑΒΕΒΑΙΗ Η ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΕΝΤΑΞΗΣ
ΤΗΣ ΔΡΑΧΜΗΣ ΣΤΗΝ ΟΝΕ, 14
ΜΗΝΕΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΚΑΤΑ ΠΑΣΑ
ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑ ΕΙΣΟΔΟ ΤΗΣ
ΧΩΡΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΖΩΝΗ

ΝΕΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΚΑΙ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
ΣΤΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΟΥ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ 1999
ΕΚΦΡΑΖΕΤΑΙ ΣΕ ΕΥΡΩ

στό του μετοχικού κεφαλαίου που ανήκει σε Έλληνες και ξένους θεσμικούς και μη επενδυτές ανέρχεται τώρα στο 49%. Τα έσοδα για τον κρατικό προϋπολογισμό από την πώληση αυτή ανέρχονται στα 437 δισ. δραχμές.

β) μετά την τρίτη αποτυχημένη προσπάθεια πώλησης των Καταστημάτων Αφορολογίτων Ειδών (ΚΑΕ), η αγορά (σε δύο δόσεις) από την Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος πακέτου μετοχών που αντιστοιχεί συνολικά στο 77,1% περίπου του μετοχικού κεφαλαίου των ΚΑΕ (ήτοι 29 εκατ. από τα 37,625 εκατ. συνολικά διαθέσιμες μετοχές, έναντι 155 δισ. περίπου).

γ) η οριστικοποίηση της εξαγοράς από την Eurobank πλειοψηφικού πακέτου μετοχών (50,01%) της Τράπεζας Εργασίας. Με την κίνηση αυτή, ο όμιλος Eurobank αναδεικνύεται στον τέταρτο μεγαλύτερο τραπεζικό όμιλο στη χώρα.

δ) η πρόθεση πώλησης, μέχρι το τέλος του έτους, ποσοστού 10% της Εμπορικής Τράπεζας σε στρατηγικό επενδυτή.

➤ Από τις αρχές του έτους (Ιανουάριο 1999), η ΤτΕ καθιέρωσε τη δημοσίευση των στοιχείων του Ισοζυγίου Πληρωμών σε ευρώ. Προηγούμενος (στη διάρκεια του 1998) είχε πραγματοποιηθεί η σταδιακή μετάβαση σε νέο σύστημα κατάρτισης του ισοζυγίου πληρωμών το οποίο βασίζεται στο εννοιολογικό πλαίσιο που εισήγαγε και καθιέρωσε το ΔΝΤ⁽³⁾. Το νέο αυτό σύστημα έχει ως γνωστόν υιοθετηθεί από την ΕΚΤ και την Eurostat. Βάσει της μεθοδολογίας αυτής, το ισοζύγιο πληρωμών καταγράφει όλες τις συναλλαγές μεταξύ “κατοίκων” και “μη-κατοίκων” μιας χώρας, ανεξαρτίτως του νομίσμα-

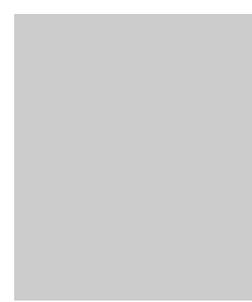
τος στο οποίο γίνεται ο διακανονισμός των συναλλαγών. Το αποτέλεσμα είναι ότι οι σειρές που προκύπτουν δεν είναι συγκρίσιμες με τα ιστορικά στοιχεία του ισοζυγίου πληρωμών. Επίσης, η ταξινόμηση και παρουσίαση των στοιχείων στο Ισοζύγιο Πληρωμών είναι διαφορετική.

Αναλυτικότερα, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών είναι εφεξής το άθροισμα του εμπορικού ισοζυγίου, του ισοζυγίου υπηρεσιών, του ισοζυγίου εισοδημάτων και του ισοζυγίου μεταβιβάσεων. Ως γνωστόν, το άθροισμα των τριών τελευταίων αυτών ισοζυγίων αντιστοιχεί κατά προσέγγιση στο ισοζύγιο αδιόλων συναλλαγών του προηγούμενου συστήματος κατάρτισης του ισοζυγίου πληρωμών. Το ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών είναι το άθροισμα των άμεσων επενδύσεων, των επενδύσεων χαρτοφυλακίου και των λοιπών επενδύσεων και αντιστοιχεί στις καθαρές κινήσεις κεφαλαίου του προηγούμενου συστήματος. Σε ό,τι αφορά δε τα συναλλαγματικά αποθέματα, κάθε μεταβολή τους αθροίζεται στο ισοζύγιο κεφαλαίου με το αντίθετο πρόσημο, έτσι ώστε το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, το ισοζύγιο κεφαλαίου και τα λοιπά τακτοποιητέα στοιχεία να έχουν πάντα άθροισμα μηδέν.

➤ Στις 27 Αυγούστου 1999 άρχισε η λειτουργία του Χρηματιστηρίου Παραγώγων Αθηνών (ΧΠΙΑ ή ADEX, Athens Derivatives Exchange).

➤ Τέλος αναφορικά με το ΧΑΑ, το τρίμηνο του θέρους αποδείχθηκε όντως θερμό για το χρηματιστήριο, με το δείκτη να καταγράφει άνοδο μεγαλύτερη

⁽³⁾ Βλέπε την 5η έκδοση του Balance of Payments Manual.

ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ					
Ιανουάριος-Φεβρουάριος 1998-99					
		1998:2	1999:2	1998:2	1999:2
		Απόλυτα μεγέθη		Ποσοστιαίος Ρυθμός	
		σε εκατ. δολάρια		Μεταβολής (%)	
I	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (I.A + I.B + I.Γ + I.Δ)	-825,1	-294,7	-4,2	-64,3
I.A	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (I.A.1 - I.A.2)	-2.921,8	-2.593,1	-4,5	-11,2
	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ χωρίς καύσιμα	-2.473,3	-2.409,6	-1,1	-2,6
	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ καυσίμων	-448,5	-183,5	-19,5	-59,1
I.A.1	Εξαγωγές αγαθών	814,6	1.297,6	-18,0	59,3
	Καύσιμα	29,8	98,1	-58,8	229,2
	Λοιπά αγαθά	784,8	1.199,5	-14,8	52,8
I.A.2	Εισαγωγές αγαθών	3.796,4	3.890,6	-6,3	2,5
	Καύσιμα	478,3	281,6	-24,0	-41,1
	Λοιπά αγαθά	3.258,1	3.609	-4,8	10,8
I.B	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (I.B.1 - I.B.2)	744,1	662,5	-12,6	-11,0
I.B.1	Εισπράξεις	1.341,8	1.610,4	-6,6	20,0
	Ταξιδιωτικό	547,7	724,2	-3,8	32,2
	Μεταφορές	279,1	438,9	-14,6	57,3
	Λοιπές υπηρεσίες	515,1	447,3	-4,5	-13,2
I.B.2	Πληρωμές	597,7	947,9	2,2	58,6
	Ταξιδιωτικό	214,4	449,7	4,4	109,7
	Μεταφορές	51	144	-11,1	182,4
	Λοιπές υπηρεσίες	332,4	354,2	3,2	6,6
I.Γ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ (I.Γ.1 - I.Γ.2)	-378,3	-71,3	40,7	-81,2
I.Γ.1	Εισπράξεις	178,7	431,1	-18,3	141,2
	Αμοιβές, μισθοί	33,7	133,4	38,7	295,8
	Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	145	297,7	-25,4	105,3
I.Γ.2	Πληρωμές	557	502,4	14,3	-9,8
	Αμοιβές, μισθοί	85,6	33,8	147,4	-60,5
	Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	471,4	468,6	4,1	-0,6
I.Δ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (I.Δ.1 - I.Δ.2)	1.731,1	1.707,2	7,2	-1,4
I.Δ.1	Εισπράξεις	1.737,2	1.783	7,3	2,6
	Γενική Κυβέρνηση (μεταβιβάσεις από ΕΕ)	1.293,2	1.424,6	12,1	10,2
	Λοιποί τομείς (μεταναστευτικά εμβάσματα κλπ)	444	358,4	-4,8	-19,3
I.Δ.2	Πληρωμές	6,1	75,8	22,0	1.142
	Γενική Κυβέρνηση	0,1	21,2	-66,7	21.100
	Λοιποί τομείς	6	54,6	30,4	810,0
II	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΧΡΗΜ/ΚΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (II.A + II.B + II.Γ + II.Δ)	904,5	438,3	-27,3	-51,5
II.A	ΑΜΕΣΣΕΣ ΕΠΙΕΝΔΥΣΕΙΣ*	582,6	178,7	-51,7	-69,3
II.B	ΕΠΙΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ*	521,1	5.833,5	-3,5	1.019
II.Γ	ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΕΝΔΥΣΕΙΣ*	1.543,7	-1.726,7	-1.1974	-211,9
	Απατήσεις	843,7	-2.092,4	94,4	-348,0
	Υποχρεώσεις	700	365,8	-256,6	-47,7
	(Δάνεια Γενικής Κυβέρνησης)	718,3	1.033,9	-282,2	43,9
II.Δ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ**	-1743	-3.847,2	257,3	120,7
III	ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΤΕΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	-79,4	-143,7	-79,3	81,0

* (+) καθαρή εισροή, * (-) καθαρή εκροή, ** (+) μείωση, ** (-) αύξηση

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

από 25% από τα τέλη Μαΐου (4.300 μονάδες ο δείκτης στις 30 Μαΐου) και τη μέση αξία του ημερήσιου όγκου συναλλαγών να φθάνει τα 300 δισ. δραχμές το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου από 170 δισ. δραχμές που ήταν το δίμηνο Μαΐου-Ιουνίου⁽⁴⁾.

ΑΠΟ ΤΙΣ 27 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1999
ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΤΟ ΧΠΛ

ΣΠΥΡΟΣ ΖΑΡΚΟΣ
Σύμβουλος ΕΤΕ

Πληθωρισμός με βάση τον ΕνΔΤΚ						
	Ετήσιος ρυθμός					12μηνος μέσος όρος Αύγ. 98-99 Αύγ. 97-98
	Αύγ. 99 Αύγ. 98	Ιουλ. 99 Ιουλ. 98	Ιούν. 99 Ιούν. 98	Μάιος 99 Μάιος 98	Αύγ. 98 Αύγ. 97	
Αυστρία	0,5*	0,3	0,2	0,4	0,7	0,4*
Βέλγιο	0,9	0,7	0,7	0,8	1,0	0,8
Γαλλία	0,5*	0,4	0,4	0,5	0,6	0,4*
Γερμανία	0,7	0,6	0,4	0,4	0,6	0,4
Ιρλανδία	2,4	1,9	2,1	2,3	3,0	2,2
Ισπανία	2,3	2,1	2,1	2,1	2,1	1,9
Ιταλία	1,6	1,7	1,4	1,5	2,2	1,6
Λουξεμβούργο	1,4	-0,3	1,2	1,3	1,0	0,6
Ολλανδία	2,5*	1,8	2,1	2,1	1,4	1,9*
Πορτογαλία	1,8	1,9	2,1	2,1	2,2	2,4
Φινλανδία	1,3	1,4	1,2	1,4	1,1	1,1
Ζώνη ευρώ	1,2*	1,1	0,9	1,0	1,1	0,9*
Δανία	2,4	2,0	1,9	1,6	1,1	1,5
Ελλάδα	1,6	1,8	1,8	2,2	4,7	3,1
Σουηδία	0,8	0,2	0,4	0,3	0,6	0,2
Ην, Βασίλειο	1,3	1,3	1,4	1,3	1,3	1,4
EU15	1,2*	1,1	1,0	1,1	1,3	1,1*

* = προσωρινή τιμή
Πηγή: Eurostat